

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๓๓ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของ นายนคร ดวงแก้ว และนายสุบรรณ สาระพันธ์ จำเลยในคดีอาญา หมายเลขดำที่ อ. ๒๓๐๕/๒๕๕๒ มายังศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้แย้งว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และต้องด้วยมาตรา ๖ หรือไม่ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ได้ความว่า พนักงานอัยการจังหวัดแพร่ เป็นโจทก์ฟ้อง นายนคร ดวงแก้ว ที่ ๑ นายสุบรรณ สาระพันธ์ ที่ ๒ เป็นจำเลย ความผิดฐานร่วมกัน มียาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ (เฮโรอีน) หนัก ๔๕.๘ กรัม จำนวนเป็นปริมาณเฮโรอีนไฮโดรคลอไรด์ บริสุทธิ์หนัก ๓๖.๕ กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยมิได้รับอนุญาต ศาลจังหวัดแพร่พิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง จำคุกคนละ ๑๕ ปี ปราณิลโตษหนึ่งในสามให้จำคุกจำเลยทั้งสอง คนละ ๑๐ ปี บวกโทษจำคุก ๗ เดือน ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งรอการลงโทษไว้ในคดีอื่น เข้ากับโทษ ในคดีนี้ รวมจำคุกจำเลยที่ ๑ มีกำหนด ๑๐ ปี ๗ เดือน และริบเฮโรอีนของกลางที่เหลือจากการตรวจพิสูจน์

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า ในชั้นพิจารณาจำเลยให้การรับสารภาพว่า ร่วมกันมีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเพื่อเสพเท่านั้น มิได้มีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย แต่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสองกระทำความผิดฐานมียาเสพติดของกลางไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยฟังจากผู้จับกุมว่า จำเลยทั้งสองรับว่า ชื่อเฮโรอีนของกลางเป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท เพื่อจะนำไปเสพและจำหน่ายให้แก่ พรรคพวกที่ติดยาเสพติดเท่านั้น การลงโทษจำเลยฐานมียาเสพติดของกลางเพื่อจำหน่าย จึงไม่ชอบด้วยเหตุผล

ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษายืน เพราะพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ

ในประเภท ๑ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือ มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นข้อสันนิษฐานโดยเด็ดขาด เมื่อข้อเท็จจริง ฟังได้ว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันมีเฮโรอินซึ่งคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์หนักถึง ๓๖.๕ กรัม ไว้ในครอบครอง เช่นนี้ จึงถือได้ว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันมีเฮโรอินดังกล่าวไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายแล้ว จำเลยทั้งสอง จะอ้างหรือนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวหาได้ไม่ จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดตามฟ้อง ที่ศาลชั้นต้น พิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้น

จำเลยทั้งสองฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ต้องด้วยมาตรา ๖ ใช้บังคับกับ จำเลยทั้งสองไม่ได้ โจทก์ไม่มีพยานผู้ใดเห็นว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันจำหน่ายเฮโรอิน แม้จำเลยทั้งสอง รับสารภาพในชั้นสอบสวน แต่ในชั้นศาลได้ให้การปฏิเสธ เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องนำพยานหลักฐาน มาสืบพิสูจน์ให้เห็นจำเลยทั้งสองกระทำผิดจริง

ศาลฎีกาพิจารณาแล้ว เห็นว่าคดีนี้ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ยกบทบัญญัติพระราชบัญญัติยาเสพติด ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง มาใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยชี้ขาดคดี และที่จำเลยฎีกา โต้แย้งว่าบทกฎหมายดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ จึงให้การ พิพากษาคัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นไว้ชั่วคราว และให้ส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

พิจารณาแล้ว ศาลฎีกาได้ส่งคำร้องซึ่งเป็นข้อโต้แย้งของจำเลยทั้งสองว่าบทบัญญัติที่ศาลจะใช้ บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และเรื่องนี้ยังไม่มีคำวินิจฉัย ของศาลรัฐธรรมนูญ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ พิพากษาวินิจฉัยคำร้องเรื่องนี้ได้

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่มีความผิด” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใด ได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” หมายความว่า ในกรณีที่ ผู้ใดก็ตามตกเป็นผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ หรือตกเป็นจำเลยต่อศาล จะถือว่า หรือสันนิษฐานว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยนั้นเป็นผู้กระทำความผิดหรือมีความผิดแล้วไม่ได้ ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิด เขาเหล่านั้น เพียงเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งต้องดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายและโดยเจ้าพนักงาน

ผู้มีอำนาจตามกฎหมายเสียก่อน ทั้งนี้ เป็นการรับรองเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจจับผู้ใดเป็นผู้ต้องหาฐานลักทรัพย์คงฟังได้แต่เพียงว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหา หรือถูกกล่าวหาเท่านั้น และในเบื้องต้นต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่ายังไม่มีความผิด ครั้นเมื่อมีการฟ้องร้องเป็นจำเลยต่อศาล ก็ยังสันนิษฐานไม่ได้ว่ามีความผิดจนกว่าศาลจะได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายแล้ว ถ้าฟังไม่ได้ว่า จำเลยกระทำความผิดก็ต้องยกฟ้องปล่อยตัวไป แต่ถ้าวินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิด จึงจะพิพากษา ลงโทษตามกฎหมายและตามควรแก่ความผิดที่กระทำ นอกจากนี้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ยังได้บัญญัติไว้อีกว่า ตราใดที่ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุด จะลงโทษจำเลยหรือดำเนินการในฐานะ ผู้กระทำผิด เช่น ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สิ้น ยังไม่ได้ แม้กระทั่งจะดำเนินการ คืบคลานตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ฐานเป็นผู้ต้องโทษก็ยังไม่ได้เช่นกัน จะต้องรอให้คดีถึงที่สุดเสียก่อน อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า เมื่อตกเป็นผู้ต้องหาของเจ้าพนักงาน หรือเป็นจำเลยต่อศาลแล้วก็ตาม จะถือว่ากระทำผิดแล้วไม่ได้ จะสันนิษฐานก็ยังไม่ได้อีกด้วย เว้นแต่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยการสอบสวนหรือโดยการพิจารณาคดีของศาลแล้ว จนได้ความว่า เป็นผู้กระทำผิดจริงเท่านั้น จึงจะมีความผิด ส่วนจะลงโทษอย่างไรย่อมแล้วแต่กฎหมายและดุลพินิจของศาล

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่ การมีไว้ในครอบครองในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามที่รัฐมนตรีจะอนุญาตเป็นหนังสือ เฉพาะรายหรือเฉพาะกรณี que เห็นสมควร” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ใน ครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย” ตามบทบัญญัติดังกล่าว บัญญัติ ห้ามมิให้มีการผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งเป็นการบัญญัติห้ามทั่วๆ ไป ถ้าฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตราต่างๆ เช่น

ฐานผลิต นำเข้า หรือส่งออกให้ลงโทษตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แต่ถ้าการกระทำผิดตาม วรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายให้ลงโทษตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ฐานจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกินหนึ่งร้อยกรัมให้ลงโทษตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง ถ้ามีปริมาณเกิน หนึ่งร้อยกรัม ให้ลงโทษตามมาตรา ๖๖ วรรคสอง

ฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณจำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ ไม่ถึงยี่สิบกรัม ให้ลงโทษตามมาตรา ๖๗ เป็นต้น

สำหรับมาตรา ๑๕ วรรคสอง ดังกล่าวข้างต้นนั้น ได้บัญญัติกำหนดจำนวนหรือปริมาณของสารบริสุทธิ์ไว้ว่าถ้ามีจำนวนตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไปให้ถือว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย หมายความว่า ผู้กระทำไม่ว่าจะเป็นการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง ต้องได้รับใบอนุญาตผลิต นำเข้า หรือส่งออก เพื่อจำหน่าย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง หรือฐานมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง แล้วแต่จำนวนหรือปริมาณของยาเสพติด

พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เพราะการจะถือว่าผู้ใดกระทำความผิด จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย มีการสอบสวน หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาล จนกระทั่งศาลพิพากษาว่ามีความผิด เช่น ฐานผลิต ฐานนำเข้า ฐานส่งออก หรือฐานมีไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง เสียก่อน แต่ถ้าการพิจารณาได้ความตามฟ้องว่า การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ นั้น มีจำนวนสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการกระทำ หรือเป็นการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้รับโทษสูงขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปราบปราม โดยมีต้องพิสูจน์ว่าผู้กระทำผิดได้กระทำการ หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อเจตนาจะจำหน่ายหรือไม่ มิใช่เป็นการสันนิษฐานในเบื้องต้นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิด โดยได้มีการพิสูจน์ตามกระบวนการทางกฎหมายแล้วว่า จำเลยกระทำความผิดจริงแต่ให้ลงโทษต่างกันด้วยจำนวนหรือปริมาณของยาเสพติด ซึ่งมาตรา ๑๕ วรรคสอง ที่บัญญัติให้ถือว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการจำหน่ายนั้น เห็นว่าเป็นบทบัญญัติพิเศษเพื่อต้องการลงโทษผู้กระทำผิดให้หนักขึ้น มิใช่เป็นการสันนิษฐาน หรือชี้ขาดว่ามีความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการจำหน่าย แต่ได้มีการพิสูจน์ตามกระบวนการ จนเชื่อได้ว่า จำเลยผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองโดยผิดกฎหมายจริงแล้ว จะต้องพิจารณาต่อไปว่าถ้าจำนวนยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ นั้น คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไป กฎหมายให้ถือว่ามีความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อการจำหน่ายโดยไม่ต้องมีการพิสูจน์ และจะต้องถูกลงโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง แล้วแต่จำนวนของยาเสพติด ดังนั้น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕
วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓

พลโท จุล อติเรก
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ